

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
مرکز آمار و اطلاعات راهبردی

تعاریف و معانیسم

سازمان های کارگرمی و کارفرمایی

(ویرایش نهایی)

شهریورماه ۱۳۹۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به منظور انسجام، مقایسه پذیری و یافتن ابزارهای مطمئن برای ارتقای کیفیت تولید آمارهای رسمی کشور، موضوع شناسایی واژه های تخصصی وزارتخانه متبوع و استانداردسازی آنها به عنوان یکی از فعالیت های این مرکز در دستور کار قرار گرفته است. این امر به عنوان بخشی از استانداردهای آماری و در راستای توصیه های بین المللی و ملی در تولید آمار می باشد. لذا در تابستان سال ۱۳۹۴، واژه های مرتبط با اداره کل سازمان های کاری و کارفرمایی که سال در بهار سال جاری، بررسی و به دفتر استانداردها و نظارت بر طرح های آماری مرکز آمار ایران جهت استانداردسازی در سطح ملی ارایه شده بود، جهت استانداردسازی در سطح ملی، با همکاری این مرکز، اداره کل ذی ربط و مرکز آمار ایران مورد بررسی مجدد قرار گرفت. بر این اساس لیست واژه ها و تعاریف استاندارد شده (ویرایش نهایی) در ادامه بیان گردیده است. با توجه به استانداردسازی این واژگان در سطح ملی الزامی است این تعاریف و مفاهیم در تدوین آیین نامه، دستورالعمل ها، قوانین، طراحی سامانه ها، ارایه نتایج و گزارشات مدنظر قرار گیرد.

در پایان از همکاری و مساعدت سرکارخانم ها ملک پور و رفیعی زاده و جناب آقای عباسی و همکاران مرکز آمار ایران سرکار خانم انصاری و جناب آقای یوسفی که در استانداردسازی واژه های اداره کل سازمان های کاری و کارفرمایی زحمت استانداردسازی را بر عهده داشته اند، کمال تشکر و قدر دانی را دارم. همچنین مرکز آمار و اطلاعات راهبردی، به عنوان دبیرخانه کمیته آمار بخشی آمادگی خود را برای دریافت واژه های تخصصی هر اداره کل یا سازمان تابعه به منظور استانداردسازی واژه های مربوطه جهت ارایه به مرکز آمار ایران، اعلام می دارد.

سید نعمت اله میرفلاح نصیری
رئیس مرکز آمار و اطلاعات راهبردی

فهرست واژه‌ها

صفحه	واژه
۱	صنف کارگری یا کارفرمایی
۱	سازمان کارگری (تشکل کارگری)
۱	انجمن صنفی کارگری
۱	انجمن صنفی کارگری کارگاه
۱	انجمن صنفی کارگری حرفه یا صنعت خاص
۱	کانون انجمن‌های صنفی کارگری حرفه یا صنعت خاص استان
۲	کانون انجمن‌های صنفی کارگری استان
۲	کانون سراسری انجمن‌های صنفی کارگری
۲	کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگری کشور
۲	سازمان کارفرمایی (تشکل کارفرمایی)
۲	انجمن صنفی کارفرمایی (انجمن صنفی کارفرمایی حرفه یا صنعت خاص)
۳	کانون انجمن‌های صنفی کارفرمایی حرفه یا صنعت خاص استان
۳	کانون انجمن‌های صنفی کارفرمایی استان
۳	کانون عالی انجمن‌های صنفی کارفرمایی کشور
۳	شورای اسلامی کار
۳	شغل دائم
۴	شاغل در شغل دائم
۴	کانون هماهنگی شوراهای اسلامی کار استان

۴	کانون عالی هماهنگی شوراهای اسلامی کار سراسر کشور
۴	نماینده کارگران
۴	مجمع نمایندگان کارگران استان
۵	مجمع عالی نمایندگان کارگران
۵	کانون کارگران بازنشسته شهرستان
۵	کانون کارگران بازنشسته استان
۵	کانون عالی کارگران بازنشسته کشور
۵	تشکیل پرونده تأسیس سازمان کارگری یا کارفرمایی
۵	مجمع عمومی سازمان کارگری یا کارفرمایی
۶	نظارت بر مجمع عمومی سازمان کارگری یا کارفرمایی
۶	تأسیس سازمان کارگری یا کارفرمایی
۶	تجدید انتخابات سازمان کارگری یا کارفرمایی
۶	ثبت تأسیس، تصمیمات و تغییرات سازمان کارگری یا کارفرمایی
۶	گواهی نامه ثبت (سازمان کارگری یا کارفرمایی)
۷	مذاکره جمعی کار
۷	پیمان جمعی کار

صنف کارگری یا کارفرمایی

گروهی از کارگران یا کارفرمایان که فعالیت اقتصادی آن‌ها یکسان یا مشابه است.

سازمان کارگری (تشکل کارگری)

تشکیلاتی است که با عضویت کارگران مشمول قانون کار به منظور حفظ و توسعه منافع صنفی آن‌ها با مجوز وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی تأسیس و در چارچوب قوانین و مقررات ملی فعالیت می‌نماید. از مصادیق آن "انجمن صنفی کارگری"، "شورای اسلامی کار" و "نماینده کارگران" است.

انجمن صنفی کارگری

سازمان کارگری است که در چارچوب قانون کار و مقررات مربوط در حوزه فعالیت استان، فرااستانی یا سراسری تأسیس می‌شود و شامل "انجمن صنفی کارگری کارگاه" یا "انجمن صنفی کارگری حرفه یا صنعت خاص" است.

انجمن صنفی کارگری کارگاه

انجمن صنفی کارگری است که با عضویت حداقل ده کارگر مشمول قانون کار به منظور تأمین حقوق و منافع صنفی اعضا در کارگاه تأسیس می‌شود.

انجمن صنفی کارگری حرفه یا صنعت خاص

انجمن صنفی کارگری است که با عضویت حداقل ۵۰ کارگر مشمول قانون کار از کارگاه‌های مختلف در یک حرفه یا صنعت خاص به منظور تأمین حقوق و منافع صنفی اعضا در سطح شهرستان یا استان تأسیس می‌شود.

کانون انجمن‌های صنفی کارگری حرفه یا صنعت خاص استان

تشکیلاتی است که از اجتماع حداقل پنج انجمن صنفی کارگری حرفه یا صنعت خاص در استان تشکیل می‌شود.

کانون انجمن های صنفی کارگری استان

تشکیلاتی است که از اجتماع کانون های انجمن های صنفی کارگری حرفه یا صنعت خاص و انجمن های صنفی کارگری فاقد کانون در آن استان تشکیل می شود.

کانون سراسری انجمن های صنفی کارگری

تشکیلاتی است که در صورت عدم تشکیل کانون انجمن های صنفی کارگری حرفه یا صنعت خاص در استان یا سراسر کشور، از اجتماع انجمن های صنفی کارگری حرفه یا صنعت خاص استان ها، در سطح کشور تشکیل می شود.

کانون عالی انجمن های صنفی کارگری کشور

تشکیلاتی مرکزی است که از اجتماع کانون های انجمن های صنفی کارگری استان ها، کانون های سراسری انجمن های صنفی کارگری و انجمن های صنفی کارگری استانی، فرااستانی یا سراسری فاقد کانون، در سطح کشور تشکیل می شود.

سازمان کارفرمایی (تشکل کارفرمایی)

تشکیلاتی است که با عضویت کارفرمایان کارگاه های مشمول قانون کار به منظور حفظ و توسعه منافع صنفی آن ها، با مجوز وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی تأسیس و در چارچوب قوانین و مقررات ملی فعالیت می نماید، از مصادیق آن "انجمن صنفی کارفرمایی" است.

انجمن صنفی کارفرمایی (انجمن صنفی کارفرمایی حرفه یا صنعت خاص)

سازمان کارفرمایی است که با عضویت حداقل ده شخص حقیقی یا حقوقی در قسمتی از یک استان تا سراسر کشور و به منظور حفظ حقوق و منافع مشروع و قانونی و بهبود وضع اقتصادی کارفرمایان کارگاه های مشمول قانون کار در فعالیتهای اقتصادی یکسان یا مشابه (صنعت، کشاورزی و خدمات)، تشکیل می شود.

کانون انجمن‌های صنفی کارفرمایی حرفه یا صنعت خاص استان

تشکیلاتی است که از اجتماع حداقل پنج انجمن صنفی کارفرمایی با فعالیت‌های یکسان یا مشابه در استان تشکیل می‌شود.

کانون انجمن‌های صنفی کارفرمایی استان

تشکیلاتی است که از اجتماع کانون‌های انجمن‌های صنفی کارفرمایی حرفه یا صنعت خاص و انجمن‌های صنفی کارفرمایی فاقد کانون در آن استان تشکیل می‌شود.

کانون عالی انجمن‌های صنفی کارفرمایی کشور

تشکیلاتی مرکزی است که از اجتماع کانون‌های انجمن‌های صنفی کارگری استان‌ها، کانون‌های سراسری انجمن‌های صنفی کارگری و انجمن‌های صنفی کارفرمایی استانی، فرااستانی یا سراسری فاقد کانون، در سطح کشور تشکیل می‌شود.

شورای اسلامی کار

شورایی است مرکب از نمایندگان کارگران به انتخاب مجمع عمومی و نماینده مدیریت کارگاهی که بیش از ۳۵ نفر شاغل در شغل دائم داشته و هدف آن تأمین قسط اسلامی و همکاری در تهیه برنامه‌ها و ایجاد هماهنگی در پیشرفت امور به استناد قانون کار و قوانین مربوط بوده و برای مدت دو سال تشکیل می‌شود.

شغل دائم

پست سازمانی تعریف شده در یک کارگاه است که می‌تواند توسط فرد شاغلی اشغال شده یا نشده باشد.

شاغل در شغل دائم

شاغلی است که در شغلی دائم در یک کارگاه فعالیت می کند و از جنبه های اقتصادی و حقوقی به طور همزمان تابع همان کارگاه باشد.

قانون هماهنگی شوراهای اسلامی کار استان

تشکیلات مرکزی شوراهای اسلامی کار در هر استان است که با عضویت حداقل ده شورای اسلامی کار همان استان به استناد قانون کار و آیین نامه مربوط، تأسیس می شود.

قانون عالی هماهنگی شوراهای اسلامی کار سراسر کشور

تشکیلات مرکزی کانون های هماهنگی شوراهای اسلامی کار استان های کشور است که به منظور ایجاد ارتباط و هماهنگی بین کانون های هماهنگی شوراهای اسلامی کار استان ها و همکاری با دستگاه های اجرایی تأسیس می شود.

نماینده کارگران

کارگر مشمول قانون کاری است که در کارگاه فاقد سازمان کارگری، توسط کارگران آن کارگاه برای مدت سه سال انتخاب می شود.

مجمع نمایندگان کارگران استان

تشکیلاتی است که با عضویت حداقل ده نماینده کارگران به منظور ایجاد هماهنگی بین آنها در سطح استان، تشکیل می شود.

مجمع عالی نمایندگان کارگران

تشکیلاتی است با عضویت مجامع نمایندگان کارگران استان‌ها به منظور ایجاد هماهنگی بین آن‌ها، در سطح کشور تشکیل می‌شود.

کانون کارگران بازنشسته شهرستان

تشکیلاتی است که با عضویت حداقل ۵۰ کارگر بازنشسته در یک شهرستان که پیش از بازنشستگی مشمول قانون کار بوده‌اند، با مجوز وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی تشکیل می‌شود.

کانون کارگران بازنشسته استان

تشکیلاتی است که با عضویت حداقل پنج کانون کارگران بازنشسته شهرستان در همان استان تشکیل می‌شود.

کانون عالی کارگران بازنشسته کشور

تشکیلاتی مرکزی است که با عضویت کانون‌های کارگران بازنشسته استان‌های کشور تشکیل می‌شود.

تشکیل پرونده تأسیس سازمان کارگری یا کارفرمایی

فرایند بررسی مدارک و شرایط تشکیل سازمان کارگری یا کارفرمایی توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به منظور تکمیل مدارک قانونی تأسیس سازمان کارگری یا کارفرمایی است.

مجمع عمومی سازمان کارگری یا کارفرمایی

بالاترین رکن تشکیلاتی سازمان کارگری یا کارفرمایی است به طوری که تمام اعضای دارای حق رأی سازمان کارگری یا کارفرمایی، حق شرکت در آن و تصمیم‌گیری در خصوص وظایف و اختیارات تعیین شده براساس اساسنامه را دارند.

نظارت بر مجمع عمومی سازمان کارگری یا کارفرمایی

مجموعه اقداماتی است که از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به منظور برگزاری صحیح مجمع عمومی سازمان کارگری یا کارفرمایی براساس مقررات مربوط (شامل قوانین و مقررات ملی، آیین نامه های اجرایی، دستورالعمل ها و اساسنامه سازمان کارگری یا کارفرمایی ذی ربط) انجام می شود.

تأسیس سازمان کارگری یا کارفرمایی

فرایند بررسی مطابقت با قوانین و مقررات مربوط توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی پس از طی مراحل ارائه درخواست و مدارک لازم توسط هیئت مؤسس، برگزاری اولین مجمع عمومی سازمان کارگری یا کارفرمایی، انتخاب مسئولان و تصویب اساسنامه است که منجر به ثبت سازمان کارگری یا کارفرمایی می شود.

تجدید انتخابات سازمان کارگری یا کارفرمایی

فرایندی است که در آن انتخاب مسئولان جدید پس از پایان اعتبار فعالیت مسئولان سازمان کارگری یا کارفرمایی طی برگزاری مجمع عمومی سازمان کارگری یا کارفرمایی انجام می شود.

ثبت تأسیس، تصمیمات و تغییرات سازمان کارگری یا کارفرمایی

فرایندی است که در آن تطبیق و تأیید مدارک مربوط پس از طی تشریفات قانونی برگزاری مجمع عمومی سازمان کارگری یا کارفرمایی، منجر به صدور آگهی ثبت توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی می شود.

گواهی نامه ثبت (سازمان کارگری یا کارفرمایی)

سندی است شامل شماره، تاریخ ثبت و مدت اعتبار فعالیت که پس از صدور آن توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، شخصیت حقوقی سازمان کارگری یا کارفرمایی به رسمیت شناخته می شود.

مذاکره جمعی کار

مذاکره‌ای است که به منظور حصول توافق در خصوص شرایط و روابط کار بین یک کارفرما، گروهی از کارفرمایان یا یک یا چند سازمان کارفرمایی از یک طرف و یک یا چند سازمان کارگری از طرف دیگر، صورت می‌گیرد.

پیمان جمعی کار

توافق مکتوبی است که در نتیجه مذاکره یا مذاکرات جمعی کار بین یک کارفرما، گروهی از کارفرمایان یا یک یا چند سازمان کارفرمایی از یک طرف و یک یا چند سازمان کارگری از طرف دیگر، حاصل می‌شود.